

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Waerchtighe Historie Van de Martelaers Van Gorcom

Estius, Wilhelm

Antwerpen, 1604

Capittel III. Hoe de ghevanghenen ten Briele zijn aen-ghecomen, ende vande ghelehentheydt der seluer stadt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64552)

CAPITTEL IIII.

Hoe de ghevanghenen ten Briele zijn aen-ghecomen, ende vande gheleghentheydt der seluer stadt.

Hier-en-tusschen het water der Gniieren gheswassen zijnde/ is het naer den mid-dagh goedt ghetijde gheworden om te varen. Soo zijn dan de ghevanghenen van Doordrecht naer den Bziel gheboert. In welke vaert ghelijck sy noch nuchter waren / ende eens-deels deur de dappere disputatie/ eens-deels doock deur de menighvuldighe ende gheduerighe quellinghen vande boose menschen grootelijcks vermoedt ende maghte-loos / hebben achter-naer een wepnigh spijse vertregghen/ die hen vanden schipper spaerlijck ghenoech wierdt verleent / de welke seyde / dat hy niemanden ter wereltdt en wieste/ die hem daer van eenen mondt-bol broodts soude betalen. Want de vleeschelijcke mensche en wieste sijn verstandt niet te strecken tot de hemelsche vergheldinghe/ noch en was doock niet ghedachtigh

Mar. 10. der beloften Christi: Dat hy sijnen loon niet verliesen en sal / die maer eenen dronck coudt waters in sijnen naem ghegheuen en sal hebben aen eenen vande minste van sijn discipule. Nochtans heeft hy dit ghedaen alleenelijck beweghet deur een naturelijcke affectie van mede-lydentheydt / en hy heeft het ghedaen alleen: want vande soldaten/ die hen droegghen meer als vanden vande Martelaers dan als bewaerders/ en was niet een brockken te verwachten. Gheduerende dien daghe hebben sy ghevaren soo verre dat sy maer een mijle vanden Bziel en waren: al-waer de Martelaers den gheheele nacht in t schip liggghende / half ghecleedt ende qualijck ghespijst /

grootte

groote rouwe ende honger hebben gheleden. S'ander-
 daeghs sinorghens vroegh zijn sy ten Bziel aen-
 ghecomen: eerst aen eenen dijck die wat verre van-
 de stadt ghelegghen was / daer de schepen laghen /
 die-men ghemeynelijck het hooft noemt. Daer
 hebben sy omtrent een ure moeten vertoeuen tot dat
 de poorte soude open-ghebaen worden ende dat de
 Graue van Lumme vriendelijck ende beleefdelijck
 dese gasten soude ontfanghen daer hy langhe naer
 verlanght hadde. Men-gaende den Bziel / het is
 een stadt ghelegghen in het uytterste ey-landt van
 Hollandt genoemt Boerne / ten Zuyde: sy is cleyn /
 ende in veur-ledene tijden luttel bekent. Maer t'se-
 dert dat sy / deur de listen vanden veur-seyden Gra-
 ue inne-ghekomen zijnde (d'welck ghebeurt was
 opden eersten dagh van April / als-doen leest-leden)
 is ghecomen onder de maght en religie vande Geu-
 sen / soo is sy midts hunne wreedthepdt en menigh-
 buldighe doodt-slaghen van geestelijcke personen /
 die van alle canten vande soldaten ghebanghen daer
 ghebraght wierden ende ghedoodt / seer vermaert
 ende bekent gheworden. Om welke redene de
 Geusen de selue plaetse ghenoeemt hebben des Heerē
 boom-gaerdt: plompelijck veur-waer / ist dat ghy
 inne-siet hen-lieder sin ende meyninghe. Want dat
 en past doch niet met allen wel / dat de plaetse daer
 de quaedt-doenders worden ghestraft ende als qua-
 de boomen upt-ghehouwen / sal ghenoeemt worden
 de boom-gaert vanden Prince. Maer ghelijcker-
 wijs eer-tijds Capphas teghen sijne ghedachten IOHA. 11
 ende meyninghe heeft ghepropheteert / al-soo hebben
 oock dese menschen een saecke die waerachtigh ende
 vol mysterien was upt-ghesproken op eenen on-
 waerachtighen sin. Want inder waerhepdt dese
 plaetse is de Boom-gaerdt des Heerē Jesu Christi /
 in den

in den welcken seer goede en schoone boomē rustende
 zijn/ de welke want sy den seluen hunnē Heere deur
 sijn gratie hebben op hunnē tijdt voort- ghebraght
 menigh- buldighe goede vuchten/ soo ontfanght hy
 daer van in sijne hemelsche en coninghlycke maelt-
 tijdt seer aen-genamer bancketten en naer-gerechtē.
 Maer ick keere tot mijn propost. Ter wijlen dat- mē
 den Graue van Lumme verwachtede/ hebbē de in-
 woonders dier stadt/wesende seer rouwe en ombe-
 leefde menschē/ alder-eerst daer binne hun persona-
 gie te spelen. Te weten de ghevanghenen met laste-
 ringhen ende schandighe by-namen te ouer-vallen/
 teghen de religie ende heylighe Sacramenten schzo-
 melijcke blasphemien upt te spouwen / oock niet
 sparende den Coninghlycken naem ende Maesteyt.
 Ende veur-waer dat was all-doen heel ghemeyn
 dat-men goede mannen / die om Godt ende den
 Coningh hun schuldighe trouwe wel te bewaeren
 de verraders niet en wilden aen-hanghen / selue
 verraders noemde. Oock riepen sy hen dickwils
 naer dat sy af-godisten waren / sotte ende dwa-
 se dienaers van Baal/ dat sy hunnen buyck/Venus/
 ende Mammon veur Goden eerden/ ende dat sy alle
 te-samen anders niet en waren dan eenen hoop ghe-
 bardeerde hypocriten. Daer-en-bouen verweten sy
 hen upt spijt de gesteltenisse huns lichaems/ den eenē
 vettigheyt en dickigheyt des buycks/ den anderen
 magherheyt en relheyt/ en alle dat hen van sulcks
 inden mondt quam sprakē sy stoutelijck ende licht-
 veerdelijck upt. Ick swijghe dat sy meer als hon-
 dert-mael t' verwoijt der galghen ende van ghehan-
 ghen te worden hebben moeten hoorzen. Het welke
 veur-waer euen eens mette selue woorden Christo
 seluer moghte verweten worden. Maer de blas-
 phemien die sy upt-wierpen tegē het aller-heyligste
 Sacra

Sacrament des lichaems Christi / daer oock de
 Enghelen veur beuen / ginghen alle leelijckheydt en
 goddeloofheydt soo verre te bouen / dattet te schroo-
 melijck soude zijn te verhalen. Daer-en-tusschen
 comt de Graue van Lumme voort ghestreken /
 als de poorten naer sijn bevel waren open-ghe-
 daen. Want al-soo hem de tijdinghe ghebraght wierdt
 vande comste der ghevanghenen / daer hy noch
 op sijn bedde lagh / is ter-stondt van grooter blijde-
 schappen ten bedde uyt-ghespronghen / daer hy an-
 derl-sins ghewoon was naer sijn nacht-bancketten
 langhe inden daghe te slapen. Van daer is hy nau-
 welijcks wel ghecleedt te peerde gheseten / ende met
 grooter neerstigheydt ghereden ter plaetsen daer de
 ghevanghenen waren / hebbende by hem eenighs
 soldaten te peerde ende te voete.

CAPITTEL V.

Beschrijvinghe van het veur-gaende leuen van
 den Graue van Lumme.

Mer aen-gesien/beminde Leser/dat dese Lum-
 me niet alleē dese onse Martelaers / wiēs Hi-
 storie wy hier beschijue/maer ooc vele andere Gee-
 stelijke manne heeft ter doodt en ter martyrie ghe-
 braght/soo heeft my gedocht de pijnne weerdte te wese
 v hier wat breeder uyt te leggen / wie hy geweest is/
 en hoe-danigh dat hy veur dien tijdt hem ghedra-
 ghen heeft : want t'ghene dat hy daer naer ghedaen
 ende gheleden heeft sullen wy by aenturen elders te
 passe brenghen. Sijne naem was Willem / de by-
 naem / van Marca / den welcken hy ghetrocken heeft
 vande oude af-comste der Grauen daer hy uyt-ghe-
 spruten was : al-soo dat hy van bloede seer naer be-
 stont den veur-luchtigen Erard van Marca / Car-
 dinael